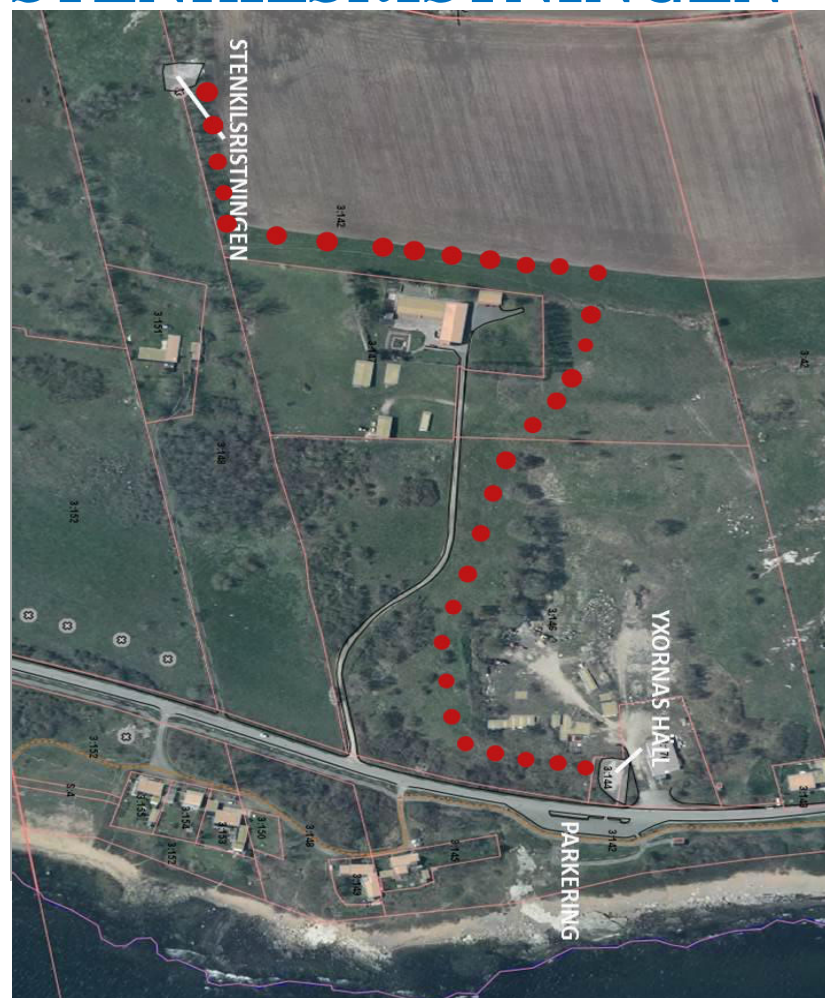
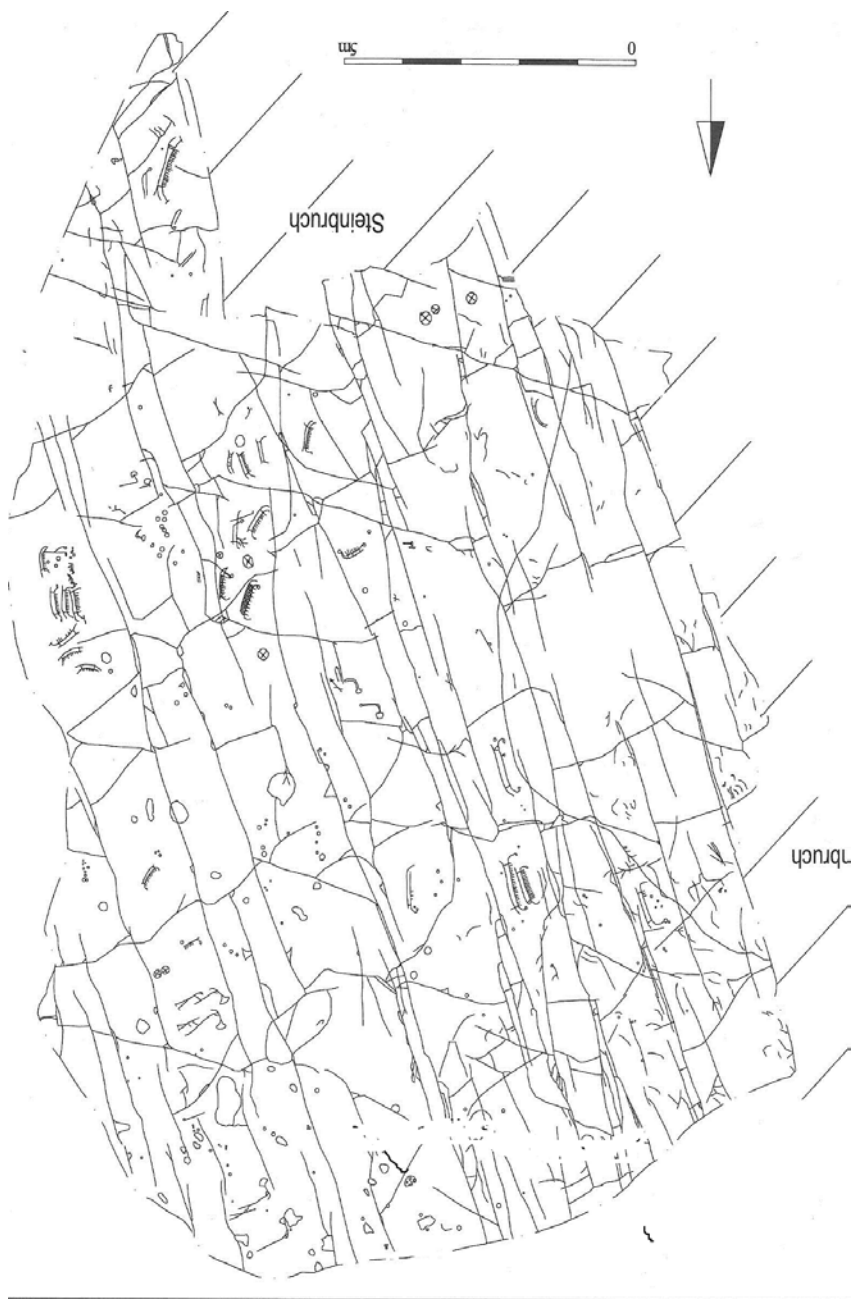

VANDRING MELLAN YXORNAS HÄLL OCH STENKILSRISTNINGEN

Österlens museum
www.simrishamn.se
www.rockartosterlen.se
0414-819670

Österlens museum
Storgatan 24
272 31 Simrishamn

Välkommen att vandra mellan Yxornas häll och Stenkilsristning

Österlens museum har i samarbete med markägarna familjen Nordh och Länsstyrelsen i Skåne arrangerat en enkel vandringsled mellan de två större ristningsfälten här i området. Leden är ca 1.5 km lång, fram och tillbaka, och utmarkerad med korta rödmålade stolpar och pilar. Man vandrar genom betesmarker och på två ställen måste man passera över/genom stängsel och vi ber dig att se till att stänga efter dig så att betesdjuren inte kommer ut. På nästa sida av finns en planritning över Stenkilsristningen. Stenytan i sig samt lavaöverväxt gör det svårare att se de inhuggna bilderna här än på Yxornas häll och då kan översikten vara till hjälp.

Yxornas häll

Foto Martin Stoltze

Strax söder om Simrishamn ligger ett av Skandinaviens viktigaste hällristningsområde. Den ena hällen nästan nere vid stranden kallas Yxornas häll. Ristningarna här är också bland de äldsta i Skandinaviens bronsålderskultur. Bilderna hittades i slutet av 1800-talet när stenhuggare högg gatsten här. Om du tittar närmare på hällen kommer du att finna många yxor och skepp och en del solhjul. Det verkar som de är formerade i grupper. Men här finns också människofigurer. En man bär på en yxa som är långt större än han själv. Högst uppe på hällen är inhugget en njurformad figur tillsammans med en häst och ett skepp. Egentligen finns det också en orm inom cirkeln men den är svår och se för blotta ögat. Man måste lysa på bilden i släppljus nattetid för att se den.

Man har tolkat cirkeln föreställer en mantel, en sådan som arkeologerna också har grävt fram i gravhögar i Danmark. Men det finns tolkningar som säger at mantelristningen också kan visa solens vandring över himlavalvet ombord på ett skepp tillsammans med sina hjälpare hästen och ormen. Den senare tolkningen har gjorts av forskaren Peter Skoglund vid Göteborgs universitet. Han menar att det har funnits ett samband mellan hällen och seglatsen på Östersjön och söderut. Idag hjälper oss naturvetenskapliga metoder att visa på att handel, koppar och tenn mot bärnsten och skinn, kan ha skett längre bort än vad vi tidigare trott.

Härifrån kan du vandra vidare genom hagmarkerna till nästa hällristningsplats Stenkilsristningen

Stenkilsristningen

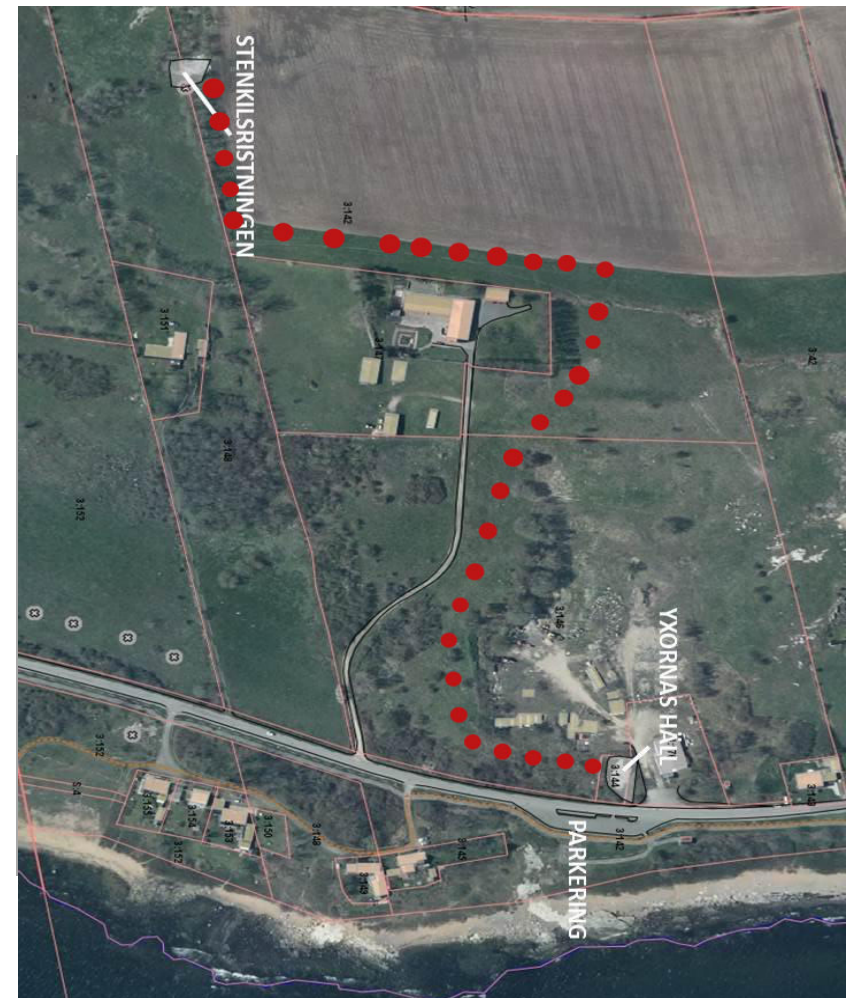
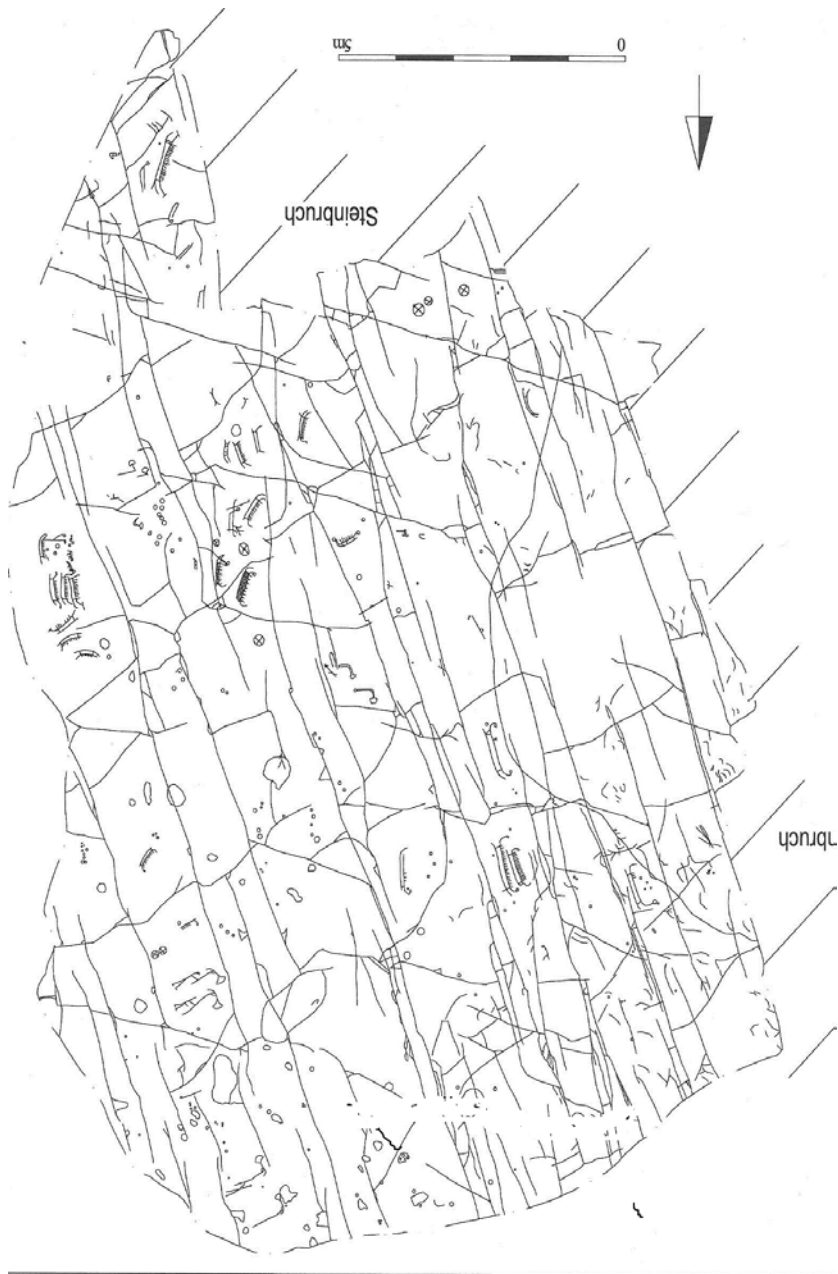
Stenkilsristningen var den första i landskapet öppet liggande hällristning man fann på Österlen. Här finns 65 bilder och över 100 skålgropar och variationen på motiven är stor. Det är skepp, människor med yxor, hästar och hjulkors. Platsen avslöjar något om ceremonierna under bronsåldern. Längst i öster på hällen, precis intill åkerkanten finns tre yxbärande män, varav två möter den tredje. De är vittrade och inte lätta att hitta, men det är värt ett försök för de är mäktiga att titta på. Yxorna är av samma typ som den stora processionsyxa från bronsåldern som är funnen i Borrby. På södra sidan av hällen finns ett stort skepp med hästhuvud på båda stävarna. Det ligger alldeles ensamt och ser ut att komma seglande från våtmarken som breder ut sig ett par hundra meter söderut. Våtmarker och mossar finns nästan alltid i närheten av hällristningar och hade troligen en stor betydelse för valet av ristningsplatser. Offer i våtmarker var en del i kommunikationen med gudarna. Från platsen kan man dessutom skymta Bornholm i fjärran vilket kan ha varit en ytterligare orsak till placeringen. Tyvärr är denna häll svår att hålla ren från lavar och mossor men den ingår i ett vårdprogram. Om man vill vara säker på att se ristningarna tydligt ska man komma efter mörkrets inbrott och belysa hällen från sidan med en ficklampa.

Ny forskning

Österlen ingår i flera aktuella forskares arbeten med bronsåldern och hällristningarna just nu. Johan Ling, Göteborgs universitet, isotopundersöker just nu bronsföremål från området för att se var kopparn kommer ifrån. Varje koppargruva har ett fingeravtryck, en genuin sammansättning av isotoper. Peter Skoglund, Göteborgs universitet, gav nyligen ut en bok "RockArt Through Time" om de skånska hällristningarna och har så sent som 2013 funnit nya ristningar några hundra meter sydost om Yxornas häll. Jonathan Lindström har skrivit boken Bronsåldersmordet – som utifrån ett 3000-årigt mansskelett, beskriver bronsålderssamhället och tillsammans med ny teknik och olika professioner, från arkeologer till kriminaltekniker, skriver mannens historia. Läs boken så förstår du varför vi Kopplar den mördade mannen till östra Skåne. Joakim Goldhahn har också kommit ut med den första monografin över Kiviksgraven och fortsätter sin forskning kring denna.

A WALK BETWEEN YXORNAS HÄLL AND STENKILSRISTNINGEN

Österlens museum
Storgatan 24
272 31 Simrishamn

Österlens museum
www.simrishamn.se
www.rockartosterlen.se
0414-819670

Join us for a walk between Yxornas häll (= "Axes' Rock") and Stenkilsristningen (= "The Stone Wedge Carving")

In cooperation with the landowners, the Nordh family, and the county administrative board of Scania the Österlens museum has organized a common footpath between the two larger sites of rock art in this area. The path is about 1,5 km (=just under a mile) there and back again and is waymarked with short red-painted posts and arrows. You walk through pastures and on two spots you cross a fence and you are therefore kindly requested to close the fence behind you so that grazing animals are kept within the fenced area. On the next page there is a plan of the Stenkilsristningen ("The Stone Wedge Carving"). The rock surface in itself and the fact that it is overgrown with lichen makes it more difficult to see these carvings in comparison with those on Yxornas häll (= "Axes' Rock") and then the aforementioned plan can facilitate a good experience.

Yxornas häll (=Axes' Rock)

A short distance to the south of Simrishamn we encounter one of the most important rock carving sites in all Scandinavia. One of the rock surfaces very close to the beach is called Yxornas häll ("Axes' Rock"). These rock carvings are among the oldest in Scandinavia dating back to the Bronze Age. The carvings were encountered at the end of the 19th century when stonemasons were cutting paving stones out of the rock. At a closer look you will find many axes and ships and a few sun-wheels on the rock. They seem to be divided into groups. But we also find human figures. One man is carrying an axe much bigger than himself. At the top of the rock surface we find a kidney-shaped figure together with a horse and a ship. There is actually a snake too within the circle but it is difficult to see with the naked eye. Using a torch at night casting a raking light on the rock surface you will be able to appreciate it.

The circle has been understood as portraying a cloak, the type of which has been found by archaeologists in burial mounds in Denmark. There are however interpretations claiming that the cloak carving might be a rendering of the sun's course across the sky on board a ship accompanied by his helpers, the horse and the snake. The latter interpretation has been put forward by the researcher Peter Skoglund at the University of Gothenburg. He claims that there has been a connection between the rock carving and voyages across the Baltic Sea heading south. Today scientific methods help us show that trade with copper and tin bartered for amber and hide may have taken place over larger distances than previously surmised.

Foto Martin Stoltze

From here you can go on through the enclosed pastures to the next rock carving site, Stenkilsristningen (= "The Stone Wedge Carving")

Stenkilsristningen (= "The Stone Wedge Carving")

Stenkilsristningen (= "The Stone Wedge Carving") was the first rock carving openly situated found in Österlen. Here we can see 65 images and over 100 cup marks and the motifs show a great variety. There are ships, people with axes, horses and wheelcrosses. The site offers a hint as to what Bronze Age ceremonies were like. To the very east on the rock surface, just next to the field, there are three men carrying axes, two of whom meet the third person. They are weathered and not easy to find but it is well worth a try because they are quite impressive to behold. The axes are of the same type as the big ceremonious axe from the Bronze Age found in Borrby. On the south side of the rock there is a big ship with horses' heads on both stem and sternpost. It enjoys a solitary situation and appears to be sailing in from the marshland spreading a few hundred metres to the south. There are nearly always marshlands and mosses in the vicinity of rock carvings and they probably carried a great importance as to the choice of sites for rock carvings. Offerings in marshlands were part of the communication with the gods. Furthermore you can from here catch a glimpse of the island of Bornholm which additionally may have contributed to the selection of this place. Unfortunately it is difficult to keep this rock clean from lichens and mosses but it is part of a conservation programme. To ascertain a good look at the carvings you should arrive at nightfall using a torch casting a raking light on the rock surface.

New research

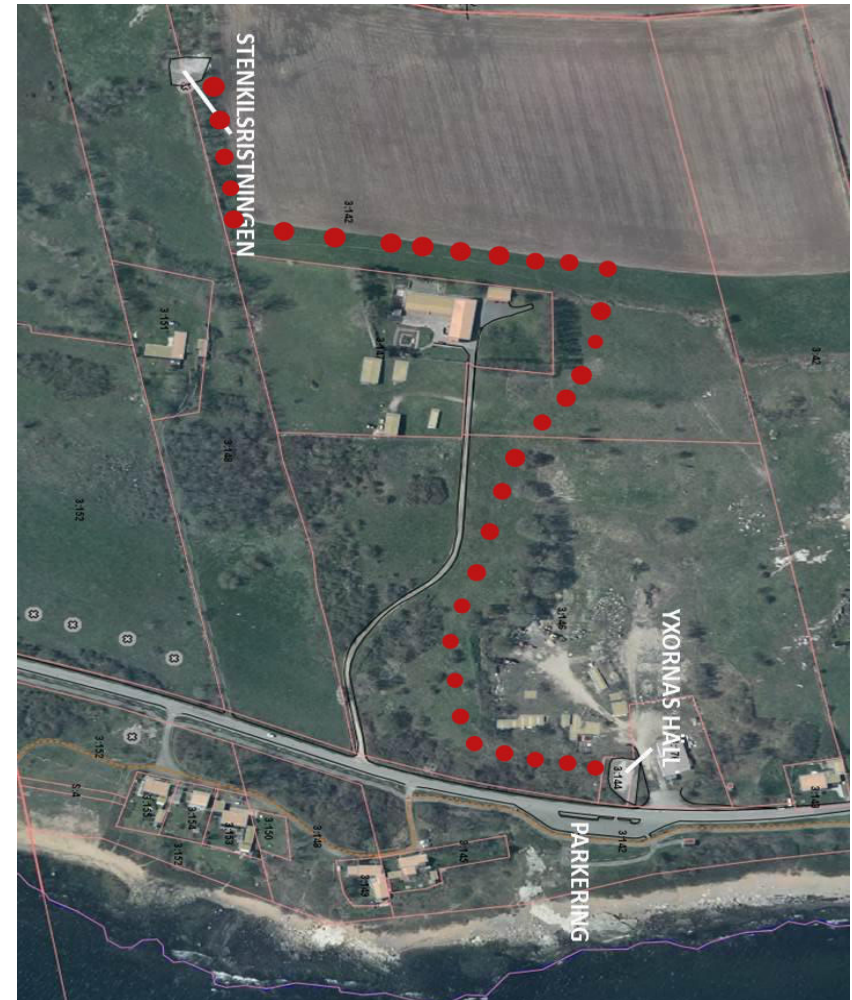
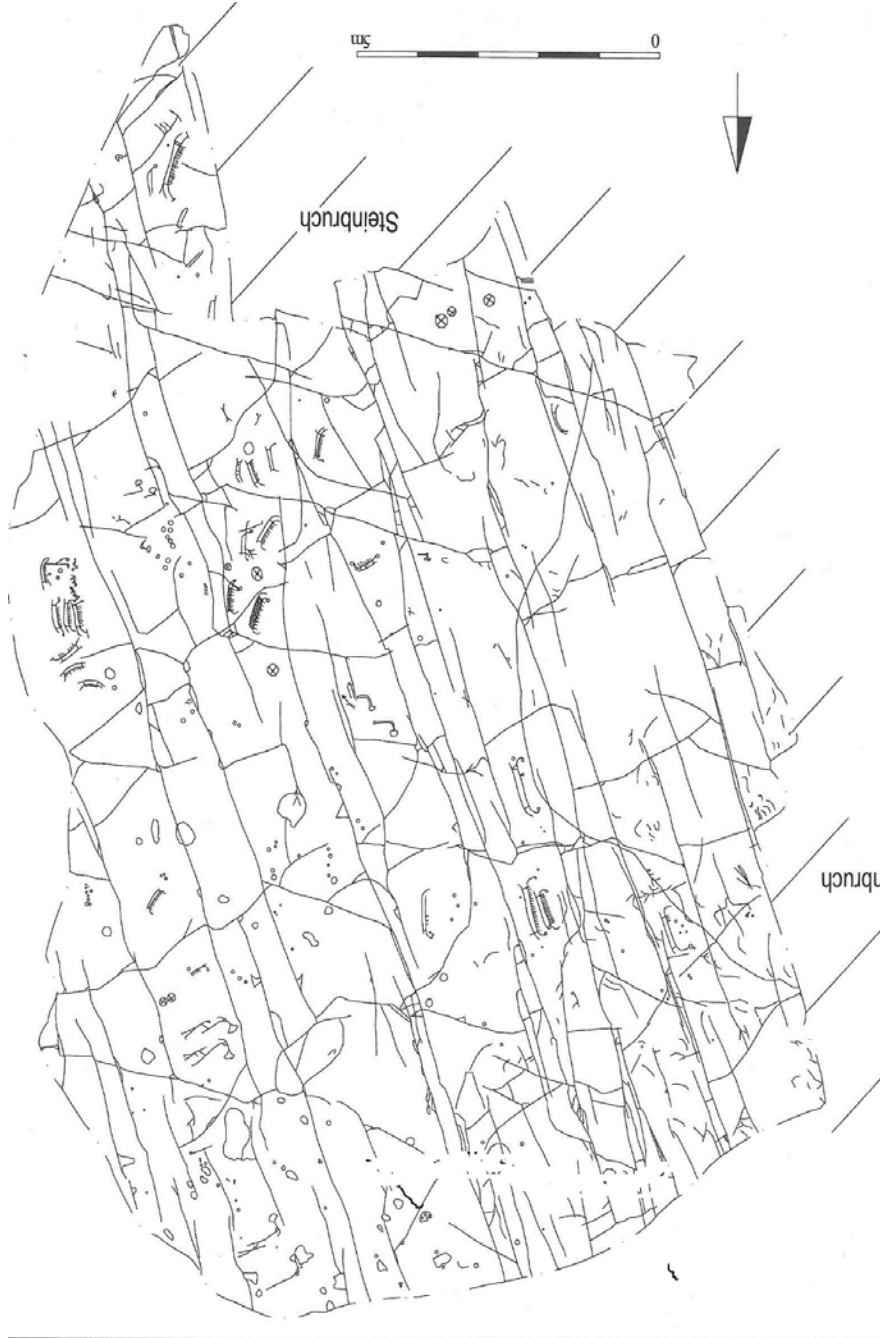
At present Österlen is part of several investigations by researchers focusing on the Bronze Age and the rock carvings. Johan Ling, Gothenburg University, is making an isotope research on bronze objects from the area in order to establish the origin of the copper used. Every copper mine has its individual fingerprint, a genuine combination of isotopes. Peter Skoglund, Gothenburg University, recently issued a book, "RockArt Through Time", on the Scanian

rock carvings and only in 2013 he discovered new rock carvings a few hundred metres southeast of Yxornas Häll (= "Axes' Rock"). Jonathan Lindström has written the book "Bronsåldersmordet" (= "The Bronze Age Murder") and using a male skeleton 3.000 years old he describes the Bronze Age society and in combination with new technique and different professions, ranging from archaeology to criminology, Lindström writes the man's personal history. Read this book and you will immediately understand why we connect the murdered man with eastern Scania. Additionally Joakim Goldhahn has published the first monograph on the Kivik Tomb and continues his research on this monument.

Translation: Ingemar Hansson

WANDERUNG ZWISCHEN YXORNAS HÄLL UND STENKILSRISTNINGEN

Österlens museum
Storgatan 24
272 31 Simrishamn

Österlens museum
www.simrishamn.se
www.rockartosterlen.se
0414-819670

Willkommen zum Spaziergang zwischen Yxornas Häll und Stenkilsristningen

Das Österlen Museum hat zusammen mit der Familie Nordh, den Grundbesitzern, und der Provinzialregierung Schonens einen schlichten Pfad zwischen den zwei grösseren Felsritzungen in dieser Gegend organisiert. Der Pfad ist etwa 1,5 Km hin und zurück und mit kurzen rotgestrichenen Pfosten und Pfeilen ausgeschildert. Sie wandern durch Weiden und auf zwei Stellen muss man Zäune passieren und Sie werden gebeten die Zäune nach der Passage zuzumachen damit die Weidetiere nicht aus der Weide rauskommen. Auf der nächsten Seite dieses Blattes finden Sie einen Grundriss von Stenkilsristningen (=„Steinkeilsritzungen“). Die Felsoberfläche an sich samt dem Überwuchs von Flechten macht es schwieriger hier die eingeschlagenen Bilder zu betrachten als an Yxornas häll (=„Fels der Äxte“) und dann kann die Übersichtskarte die Entdeckungstour wesentlich erfolgreicher machen.

Yxornas häll (=„Fels der Äxte“)

Unweit von Simrishamn liegt südlich eines der wichtigsten Felsritzungsgebiete Skandinaviens. Der eine Fels ganz in der Nähe des Ufers ist Yxornas häll (=„Fels der Äxte“) genannt. Die hiesigen Felsritzungen sind unter den ältesten der skandinavischen Kultur der Bronzezeit. Man hat die Bilder am Ende des 19. Jahrhunderts gefunden wenn Steinmetzen hier Pflastersteine gefertigt haben. Wenn Sie sich den Felsen näher besichtigen werden Sie hier viele Äxte und Schiffe und einige Sonnenräder finden. Es sieht so aus als wären die in Gruppen formiert. Aber es gibt hier auch Menschenfiguren. Ein Mann trägt eine Axt viel grösser als er selbst. Ganz oben auf der Felsenplatte ist eine nierenförmige Figur zusammen mit einem Pferd und einem Schiff eingeklopft worden. Eigentlich gibt es auch eine Schlange innerhalb des Kreises aber sie ist schwierig mit blossen Auge zu entdecken. Besser ersichtlich ist das Bild, wenn man in der Nacht mit einer Taschenlampe das Licht schräg einfallen lässt.

Der Kreis ist als Mantel aufgefasst worden, und so einer haben die Archäologen tatsächlich bei Ausgrabungen von Grabhügeln in Dänemark gefunden. Die Felsritzung des Kreises ist aber auch so interpretiert worden als ein Bild des Ganges der Sonne auf dem Himmelsgewölbe an Bord eines Schiffes zusammen mit ihren Helfern, dem Pferd und der Schlange. Die eben erwähnte Darstellung stammt von dem Forscher Peter Skoglund an der Universität Göteborgs. Er behauptet es bestehe eine Verbindung zwischen dem Felsen und der Segelfahrt auf der Ostsee Richtung Süden. Heutzutage werden naturwissenschaftliche Methoden benutzt um darauf hinzuweisen dass Handel; Kupfer und Zinn gegen Bernstein und Leder; über längere Strecken als früher behauptet machbar wäre.

Von hier aus können Sie durch die Weiden zur nächsten Felsritzung wandern, Stenkilsristningen

Stenkilsristningen (=„Steinkeilsritzungen“)

Stenkilsristningen (=„Steinkeilsritzungen“) war die erste in der Landschaft sichtbar belegene Felsritzung die man auf Österlen gefunden hat. Es gibt hier 65 Bilder und 100 Schälchen und die Motivenauswahl ist gross. Es gibt Schiffe, Menschen mit Äxten, Pferde und Radkreuze. Der Platz entlarvt etwas über die Zeremonien der Bronzezeit. Ganz auf der östlichen Seite der Felsenplatte in unmittelbarer Nähe des Ackerrandes sind drei axtragende Männer, zwei von welchen dem dritten begegnen. Sie sind verwittert und nicht gerade einfach zu finden aber ein Versuch lohnt sich da es eine mächtige Erfahrung ist sie anzuschauen. Die Äxte sind von demselben Typ als die grosse Prozessionsaxt der Bronzezeit die man in Borrby gefunden hat. Auf der Südseite des Felsen findet man ein grosses Schiff mit Pferdeköpfen auf beiden Seiten. Es liegt ganz alleine und scheint segelnd aus den Feuchtgebieten zu kommen die sich ein paar hundert Meter südlich verbreiten. Feuchtgebiete und Moore gibt es fast immer in der Nähe von Felsritzungen und sie sind wahrscheinlich von grosser Bedeutung bei der Platzwahl der Ritzungen gewesen. Der Opfertod in den Feuchtgebieten war Teil der Kommunikation mit den Göttern. Von diesem Platz ist ausserdem die Insel Bornholm in der Ferne zu sehen was noch ein Grund der Platzwahl sein mag. Leider ist die Fernhaltung von Flechten und Moosen auf diesem Felsen beschwerlich aber er ist in einem diesbezüglichen Verhütungsplan einbezogen. Wenn Sie dessen sicher sein möchten die Ritzungen deutlich sehen zu können kommen Sie nach dem Einbruch der Nacht und beleuchten Sie seitlich mit einer Taschenlampe den Felsen. Das schräg einfallende Licht bringt eine wesentliche Verbesserung der Sichtbarkeit.

Foto Martin Stoltze

Übersetzung: Ingemar Hansson

